

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 lipca 2024 r.

wniosku obrońcy skazanego **A. K.**

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., art. 6 ust. 1 Europejskiej

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Adama Rocha od udziału w sprawie o sygn. akt III KO 88/24.

UZASADNIENIE

W dniu 6 czerwca 2024 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło wniesione przez obrońcę skazanego A.K. pismo zatytułowane „Sygnalizacja podstaw do wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu”. Wskazano w nim, że takie wznowienie powinno nastąpić, z uwagi na zaistnienie w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w odniesieniu do postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2023 r., sygn. akt III KK 187/23, oddalającym kasację wniesioną przez obrońcę skazanego jako oczywiście bezzasadną. Uchybienie ma polegać na nienależytej

obsadzie Sądu Najwyższego, który orzekał na posiedzeniu jednoosobowo w składzie SSN Ryszarda Witkowskiego.

W obszernej części motywacyjnej pisma jego Autor m.in. przytoczył pkt 1. uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, w którym stwierdzono, że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)”. Wskazał, że ma ona zastosowanie w odniesieniu do sędziego Ryszarda Witkowskiego, który do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami wspomnianej ustawy. Skutkowało to wadliwością procedury nominacyjnej sędziego, w konsekwencji cyt. „nie gwarantuje on jako członek składu orzekającego, że skład Sądu Najwyższego z jego udziałem, będzie w aspekcie instytucjonalnym bezstronny i niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej”. Autor wystąpienia zwrócił też uwagę, odwołując się do wybranych orzeczeń Sądu Najwyższego, że zastrzeżenia co do obsady Sądu Najwyższego orzekającego w sprawie A. K. wzmaga fakt, iż pierwotnie sędzia Ryszard Witkowski został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej, organie powiązanym administracyjnie z Sądem Najwyższym, jednak niemającym statusu sądu w rozumieniu konstytucyjnym. Wobec tego późniejsze podjęcie przez tego sędziego czynności orzeczniczych w Sądzie Najwyższym - Izbie Karnej nastąpiło bez dochowania wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP.

Sprawa zainicjowana pismem obrońcy skazanego A. K. została zarejestrowana pod sygnaturą III KO 88/24 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 12 czerwca 2024 r. przydzielona sędziemu SN Adamowi Rochowi. Po uzyskaniu informacji o składzie Sądu Najwyższego, mającym zająć stanowisko w kwestii wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego, obrońca skazanego złożył, powołując się na „art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., ewentualnie art. 41 § 1

k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k.”, wniosek o wyłączenie ww. sędziego od rozpoznania sprawy, z uwagi na „uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziego w przedmiotowej sprawie”. Także i to wystąpienie zostało obszernie umotywowane, zaś jego zasadniczym argumentem było wskazanie, że „Sędzia Adam Roch został powołany do Sądu Najwyższego w analogicznej procedurze co Sędzia Ryszard Witkowski”, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw oraz początkowo do orzekania w Izbie Dyscyplinarnej SN. W ocenie obrońcy „rozpoznanie niniejszej sprawy przez Sędziego Adama Rocha musiałoby zatem prowadzić do dokonywania przez tego Sędziego oceny wpływu procesu nominacyjnego Ryszarda Witkowskiego do Sądu Najwyższego na zasadność wznowienia postępowania kasacyjnego w przedmiotowej sprawie oraz, pośrednio, własnego statusu Adama Rocha jako Sędziego Sądu Najwyższego – wszystko to przez pryzmat zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., przez co, pośrednio, dokonywałby oceny własnego statusu w tym zakresie, co w przekonaniu obrońcy, sprowadza się zasadniczo do naruszenia zasady *nemo iudeix in causa sua*, o której mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k.”.

Autor wniosku nawiązał również do art. 41 § 1 k.p.k., wskazując, że może on stanowić podstawę wyłączenia sędziego Adama Rocha z uwagi na wątpliwości co do jego bezstronności i niezależności wynikające m.in. z tego, że został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa. W tym względzie ponownie odwołał się do uchwały składu trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., także do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Zaznaczył, że wynikająca ze wspomnianego przepisu regulacja pozostaje komplementarna, a nie konkurencyjna wobec tzw. testu niezawisłości sędziego, o którym mowa w art. 29 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Obrońca skazanego zwrócił też uwagę, że „wyłączenie Sędziego Adama Rocha ze sprawy III KO 88/24 jest również konieczne dla zachowania standardów z art. 6 ust. 1 EKPCz”, powołując stosowne orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie, jakkolwiek praktyka orzecznicza Sądu Najwyższego pokazuje, że w analogicznej sytuacji podstawą prawną wyłączenia sędziego jest art. 41 § 1 k.p.k., a nie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. W drugim z tych przepisów jest mowa o sytuacji, gdy sprawa, do której rozpoznania sędzia został wyznaczony, dotyczy go bezpośrednio, tymczasem sam wnioskodawca zaznaczył, że podejmując decyzję w przedmiocie wznowienia postępowania kasacyjnego, sędzia Adam Roch tylko pośrednio dokonywałby oceny własnego statusu jako sędziego Sądu Najwyższego.

Powodem uwzględnienia wniosku jest podzielenie w całości argumentacji przedstawionej przez jego Autora. W piśmie sygnalizacyjnym zaznaczył on, że „w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie przyjmuje się, iż w takim układzie procesowym istnieją podstawy do wznowienia postępowania kasacyjnego z urzędu”, jakkolwiek pominął, że inny pogląd wyrażono w postanowieniu składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (prawidłowość ich powołań nie jest kwestionowana) z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22. Niezależnie jednak od tego, do którego poglądu przychyliłby się sędzia, którego wniosek o wyłączenie dotyczy, zachodzi uzasadniona obawa, że na jego decyzję w przedmiocie sygnalizacji o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego w sprawie A. K., mogłyby rzutować nie tylko czysto prawne uwarunkowania. Jest bowiem faktem, że status zawodowy sędziego Adama Rocha nie odbiega od statusu sędziego Ryszarda Witkowskiego, który tworzył jednoosobowy skład Sądu Najwyższego oddalający kasację wniesioną przez obrońcę skazanego A. K. Obaj ci sędziowie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego zostali powołani w 2018 r. na wniosek upolitycznionej, bo ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Krajowej Rady Sądownictwa, następnie podjęli orzekanie pozostającej w formalnie w strukturach SN, lecz silnie wyodrębnionej Izbie Dyscyplinarnej, a po jej zniesieniu przydzieleni do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego. W takim razie nie sposób nie zgodzić się z Autorem wniosku, że zachodzi uzasadniona wątpliwość co do zdolności zachowania obiektywizmu sędziego Adama Rocha w sprawie z sygnalizacji o wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego w sprawie A. K., w

sytuacji gdy wniosek ten jest oparty na wskazaniu nienależytej obsady Sądu Najwyższego, wynikającej z wadliwości procedury nominacyjnej sędziego orzekającego, a taką samą procedurę akceptował i przez nią przeszedł sędzia Adam Roch.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[J.I.]

[ał]